

Андріана ЛЕВИЦЬКА

спеціальність «Облік і оподаткування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Фугело П.М.**
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

НЕОБХІДНІСТЬ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

Одна з найважливіших характеристик підприємства – його фінансова стабільність. Цей параметр показує не тільки рівень раціональної організації всього виробництва, але і ступінь залежності підприємств від кредиторів та інвесторів. Щоб цього досягти на підприємстві потрібно застосовувати сучасні технології управління [1].

Бюджетування дозволяє точно аналізувати позитивні і негативні грошові потоки, попередити про можливі збитки, прогнозувати профіцит і дефіцит ресурсів та якісно аналізувати діяльність підприємства. В кінці кінців – забезпечити стабільність наших компаній, регіонів і всієї економіки.

Бюджетування – це бізнес-процес або комплексна задача управління, яка пов'язує виробничі й фінансові аспекти діяльності підприємства [2].

Бюджетне планування призначене для вдосконалення роботи планово-економічної служби сільськогосподарського підприємства. Процес складання бюджету починається з розрахунку технологічних карт виробництва, формування потоків грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей, а закінчується розрахунком потреби в додатковому фінансуванні, плануванні позик і кредитів.

Бюджетування допомагає організації ефективніше приймати рішення і контролювати їх виконання. Також можливе складання кількох видів бюджету для того, щоб в подальшому вибрати оптимальний спосіб розвитку підприємства.

Впровадження системи бюджетування в сільськогосподарських організаціях дозволяє:

- планувати основні показники діяльності організації в галузях рослинництва і тваринництва, промислового виробництва;
- планувати використання матеріальних і трудових ресурсів;
- планувати, купувати і реалізовувати основні засоби;
- планувати і контролювати виробничі показники, доходи і витрати за різними напрямками діяльності;
- забезпечити прозорість грошового потоку;
- здійснювати оцінку та аналіз фінансового стану підприємства.

Також сільськогосподарським підприємствам впровадження бюджетування дозволяє нівелювати такий негативний для управління процесом виробництва сільськогосподарської продукції фактор, як сезонність:

1. Тимчасова визначеність. Бюджет повинен ставитися до певного періоду часу, а бюджетний період – мати часові межі.

2. Багатоваріантність. Процес бюджетування вимагає розгляду декількох варіантів розвитку ринкової та виробничої ситуації. З огляду на розтягнутість сільськогосподарських операцій в часі, протягом якого в сучасних умовах може багато змінитися, ця особливість дуже актуальна і корисна для управлінців.

3. Придатність для прийняття управлінських рішень. На відміну від бухгалтерських форм звітності, бюджет не має стандартної форми подання. Його форма і зміст залежать від потреб і особливостей діяльності підприємства. З огляду на сезонність в сільському господарстві, його форма і зміст можуть відрізнятися в різні пори року або відрізки виробничого циклу [3].

4. Облік факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Ця особливість перегукується з другою. З огляду на чинники і прогнозуючи можливі варіанти розвитку подій, управлінці можуть запропонувати кілька варіантів дій в залежності від того, наскільки зміняться умови.

5. Координація роботи підрозділів. Бюджет сприяє налагодженню координації між різними підрозділами, що дуже важливо, наприклад, в розпал сезону, коли від швидкості та злагодженості в реалізації управлінських рішень безпосередньо залежить їх ефективність або навіть ефективність діяльності підприємства в цілому [4].

Бюджетування має важливу роль і значення в сільському господарстві, дозволяє підприємству краще організувати виробництво і управління господарською діяльністю. Крім того, підприємство отримує можливість заздалегідь провести економічну оцінку виробництва, визначити конкурентоспроможність продукції і знизити виробничий ризик [3].

Для підвищення ефективності діяльності с.-г. виробників доцільним є також запровадження системи економічного моніторингу підприємств. Це спеціально організована і постійно діюча система необхідної статистичної звітності, збирання й аналізу фінансової інформації, проведення додаткових інформаційно-аналітичних обстежень і оцінки (діагностики) стану, тенденції розвитку та гостроти ризикових ситуацій і конкретних галузевих і регіональних проблем антиризикового управління [5].

Отже, запровадження сучасної системи бюджетування є необхідною складовою розвитку всієї агропромисловості, оскільки це дає можливість: сформулювати цілі розвитку організації й оцінити практичні можливості їх досягнення; забезпечити раціональне використання матеріальних і трудових ресурсів; оптимізувати витрати та посилити контроль над виробництвом. Невід'ємною складовою цієї системи має стати посилення ролі менеджменту у процесі фінансового оздоровлення агропромислового виробництва й налагодження роботи з навчання та розвитку працівників, їх належної мотивації.

Перелік використаних джерел

1. Куліш Д.В.. Необхідність бюджетування на підприємствах АПК. Науковий вісник Полісся, 2016. №2 (6).
2. Осипов В.І. Бюджетування діяльності сільськогосподарських підприємств. 2014. №21 (80). С. 93-95.
3. Петришина Н.С., Васильчик А.І. Агропромисловий комплекс України: проблеми та перспективи розвитку. Наука й економіка. 2011. № 2 (22). С. 109-114.
4. Петрова Е.А. Управление развитием бизнес-процесса бюджетирования на предприятиях АПК. Вестник рязанского государственного агротехнологического университета им. П.А. Костычева, 2009.
5. Фугело П.М. Ситуаційне управління в ризик-менеджменті АПК. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету «Наука й економіка». Хмельницький, 2010. № 1 (17). С. 146–155.